

Asia: VN/11284/2022

Valtioneuvoston asetus saamelaisesta ilmastoneuvostosta

Lausunnonantajan lausunto

1 § Tehtävät

Amnesty Internationalin Suomen osasto pitää saamelaisen ilmastoneuvoston perustamista erittäin tervetulleena ja tärkeänä. Ilmastonmuutos sekä ilmastopoliittiset ratkaisut vaikuttavat saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien toteutumiseen sekä mahdollisuuksiin säilyttää ja kehittää omaa kulttuuriaan. Ilmasto lämpenee arktisella alueella erittäin nopeasti ja tarve ns. vihreälle siirtymälle on synnyttänyt myös saamelaisten kotiseutualueella uusia maankäytöllisiä paineita, kuten suunnitelmia tuuli- ja vesivoiman lisärakentamisesta sekä kaivoshankkeista. Saamelaisten alkuperäiskansaoikeudet on tärkeää huomioida ilmastopolitiikassa ja nähdä näiden oikeuksien turvaaminen keskeisenä osana oikeudenmukaista siirtymää.

Saamelaisella ilmastoneuvostolla on tärkeä tehtävä riippumattomana asiantuntijaelimenä, joka vahvistaa ilmastopolitiikan tietopohjaa sekä edesauttaa sitä, että saamelaiskulttuurille ja elinkeinoille keskeiset kysymykset tunnistetaan ja huomioidaan ilmastopolitiikan valmistelussa. Saamelainen ilmastoneuvosto, jolla on käytössään riittävät resurssit, voi toimia myös kansainvälisenä esimerkkinä siitä, kuinka alkuperäiskansojen osallisuutta ilmastopolitiikassa voidaan vahvistaa ja tuottaa monipuolista tietopohjaa ilmastopäätöksenteon tueksi.

Amnestyllä ei ole huomautettavaa asetusluonnoksessa ilmastoneuvostolle määriteltyihin tehtäviin.

2 § Kokoonpano

-

3 § Asettaminen ja toimikausi

-

4 § Toiminta

-

5 § Jäsenen toimikausi

6 § Palkkiot

Amnesty Internationalin Suomen osasto ei ota kantaa saamelaisen ilmastoneuvoston jäsenten palkkioihin, mutta muistutamme yleisesti, että ilmastoneuvoston toiminnan onnistumisen edellytyksenä ovat riittävät resurssit. Palkkioiden lisäksi tämä tarkoittaa riittäviä määrärahoja sekä henkilöresursseja mm. kokousten valmisteluun, selvitys- ja tutkimustoimintaan, viestintään sekä käännös- ja tulkkaukspalveluihin.

Muut huomiot

Saamelainen ilmastoneuvosto on Pohjoismaissa ensimmäinen laatuaan ja kansainvälisestikin tarkastellen hyvä esimerkki alkuperäiskansojen osallistamisesta ilmastopoliittiseen päätöksentekoon sekä vuoropuhelun edistämisestä tieteen ja alkuperäiskansojen perinteisen tiedon välillä.

Amnesty kuitenkin muistuttaa, että saamelaisille alkuperäiskansana kuuluva itsemääräämisoikeus ei edelleenkään toteudu Suomessa. Amnesty toivoo, että toimittuaan edelläkävijänä saamelaisen ilmastoneuvoston perustamisessa Suomi jatkaa toimia saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien edistämiseksi uudistamalla saamelaiskäräjälain sekä ratifioimalla alkuperäiskansojen oikeuksia koskevan ILO169-sopimuksen.

Mikola Elina
Amnesty International Suomen osasto